

Међународни пројекат *Керамика и њене димензије*, 2014–2018. **ИЗЛОЖБА КЕРАМИКА У КУЛТУРИ ЖИВЉЕЊА ЕВРОПЕ ОД БАРОКА ДО ДАНАС**

Београд, Музеј примењене уметности, 19. мај – 27. јун 2015.

Категорија чланка: приказ

Музеј примењене уметности један је од партнера и учесника четворогодишњег европског пројекта *Керамика и њене димензије* (*Ceramics and Its Dimensions*), одобреног од стране програма Европске комисије за подршку секторима за културу и медије *Креативна Европа*. У реализацију је укључено једанаест европских земаља и више од двадесет изабраних институција, музеја и универзитета који се баве различитим аспектима керамике. Пројектом руководи Порцеланикон – Државни музеј порцелана из Зелба (*Porzellanikon – Staatliches Museum für Porzellan, Selb*) у Немачкој, а планирано је да се реализација одвија кроз десет разнородних и свеобухватних модула у циљу повезивања институција културе, индустрије, науке и технике на пољу керамике и стварања нових платформи и могућности за тај материјал.

Први велики догађаји овог интернационалног и интердисциплинарног пројекта започели су у Београду, у Музеју примењене уметности, а уз подршку Порцеланикона из Зелба и Народног музеја у Београду као придруженог партнера. Реч је о успешно реализованом симпозијуму *Керамика: између промена и изазова – између прошлости и садашњости* (*Ceramics Between Change and Challenge – Between Past and Present*), одржаном у Галерији фресака, и међународној изложби у Музеју примењене уметности – *Керамика у култури живљења Европе од барока до данас* (*European Cultural Lifestyle in Ceramics – from Baroque until Today*).

У реализацији изложбе *Керамика у култури живљења Европе од барока до данас* учествовало је девет европских музеја: Порцеланикон из Зелба (Немачка),

Национални музеј керамике и декоративних уметности „Гонзалес Марти“ (Museo Nacional de Cerámica y Artes Suntuarias González Martí) у Валенсији (Шпанија), Народни музеј у Љубљани (Словенија), Естонски музеј керамике и порцелана (Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum; Естонија), Музеј декоративних уметности (Uměleckoprůmyslové museum) у Прагу (Чешка), Музеј порцелана у Риги (Rīgas Porcelāna muzejs; Летонија), Музеј порцелана и галерија у Стоуку на Тренту (The Potteries Museum & Art Gallery, Stoke-on-Trent; Велика Британија), Музеј примењене уметности у Београду (Србија) и Међународни музеј керамике из Фаенце (Museo Internazionale delle Ceramiche, Faenza; Италија), који је носилац овог дела пројекта и главни организатор изложбе.

Општи оквир изложбе предложила је институција која руководи овим модулом, али у разради идеја, током само неколико месеци интензивног рада, кроз сталне контакте и један састанак свих партнера у Минхену (јануар 2015), учествовали су представници свих музеја-учесника. Изабрана утилитарна керамика различитих европских географских, историјских и културних средина, од периода барока до данас, пружа могућност да се сагледају култура живљења, промене у животним навикама, развој цивилизација, напредак друштва и индустрије различитих делова Европе. Изложба омогућава сагледавање мултикултурних феномена, стилова и истакнутих личности, односно дизајнера. Презентација и истраживање историје керамике постављени су жељом и главним циљем пројекта – да се испита тренутна ситуација, од керамичке производње за свакодневну употребу до великих уметничких и биотехнолошких могућности савремене керамике.

Кроз сарадњу са кустосима из девет музеја Европе, кустоски тим Музеја примењене уметности који је радио на реализацији ове изложбе – Љиљана Милетић Абрамовић, музејски саветник и в.д. директора; Биљана Вукотић, виши кустос; Бојана Поповић, музејски саветник; Биљана Црвенковић, кустос, и Јелена Поповић, кустос – дао је своје тумачење и одговор на тему културе живљења у Србији одабиром једанаест предмета из збирки. Изабрани експонати сведоче о историјским, друштвеним, економским околностима и уметничким склоностима на подручју наше земље.

Поред Музеја примењене уметности, изложба ће током две године гостовати у још пет музеја: у Порцеланикону у Зелбу, Националном музеју керамике и декоративних уметности у Валенсији, Међународном музеју керамике у Фаенци, Музеју порцелана и галерији у Стоуку на Тренту и у Естонском музеју керамике и порцелана. И рад на поставци изложбе представљао је

својеврстан изазов. Како најбоље приказати материјал и на који начин се прилагодити различитим просторима у којима ће изложба гостовати? Сведеност и елеганција једноставних витрина, рађених наменски за ову изложбу, употпуниле су слику и на најбољи начин истакле посебност и ексклузивитет материјала који представља девет европских музеја. И поред разноликости и богатства материјала, створен је складан али и ефектан амбијент.

Конципирана према историјским периодима, изложба је подељена у неколико целина. Сваки сегмент изложбе употпуњен је дидактичким панелом са фотографијама и текстовима који их прате. Текст на панелима пружа опште информације о периоду и материјалу. У оквиру сваке од целина материјал је подељен према земљама, односно музејима. Овај добро промишљен концепт омогућава јасно сагледавање разлика, специфичних карактеристика и уметничких склоности које се континуирано формирају под утицајем иновација и захтева сваког периода.

Први сегмент изложбе представио је најстарије предмете. У овом делу доминира мајолика из Фаенце, која је у то време била центар стилске и технолошке револуције и имала је велики утицај како на италијанску, тако и на европску производњу мајолике током периода који је уследио. Појава нових облика и врста предмета од керамике у XVIII веку условљена је све ширим и чешћим конзумирањем чаја, кафе и чоколаде. Током XVIII века, порцелан је, као нови материјал, ускоро стигао и до бројних производних центара. Луксузни предмети од порцелана представљали су потврду друштвеног статуса и угледа.

Пресудан значај на развој керамике током XX века имали су драматични историјски догађаји, промене друштвене стварности које су водиле у социјалне преображаје, убрзавање животног ритма, трансформација друштва. Произвођачи, дизајнери и уметници суочавали су се са овим великим променама и изазовима покушавајући да на њих реагују и одговоре.

У XXI веку доминантни су, с једне стране, велики индустријски произвођачи, а с друге се све више цени ручно рађена керамика у ауторским атељеима и индустријски дизајн у малим серијама.

Изложбу прати репрезентативан каталог, у чијој су реализацији учествовали сви партнери укључени у организацију изложбе. Каталог показује разноликост стилова, боја и облика, али и универзалност, богатство и неисцрпне могућности које пружа керамика. Сваки од предмета рефлектује различите поруке, балансирајући између употребне и уметничке улоге. Предговор каталога чини текст Вилхема Зимена (Wilhelm Siemen), вође читавог пројекта, а уводни текст је приредила Клаудија Казали (Claudia Casali), директорка музеја из Фаенце.

Посебну вредност каталога чини девет ауторских текстова, које су написали представници девет европских музеја. Сваки од њих је на свој начин есеј о историји културе живљења и употреби керамике. Сви текстови кроз релевантне примере указују на специфичност историјских периода и поднебља о којима је реч. Други део представља каталог свих одабраних експоната са кратким описом, основним подацима и квалитетним фотографијама, указујући на културну, уметничку и материјалну вредност представљених предмета.

Рад на овој интернационалној изложби и пројекту драгоцен је пре свега као искуство које омогућава успостављање релација, размену знања и идеја између различитих европских кустоских и музеолошких пракси. Такође омогућава увид у недостатке наших уобичајених музејских пракси и указује на неопходност њихове промене. Сагледавање и сусрет са другачијим изложбеним и музејским начинима рада, различитим приступима и институционалним структурама отвара нове хоризонте и позитивно ће утицати на будући рад кустоса у Музеју примењене уметности.